

Шифра ученика: |

Укупан број бодова: |

Szerb Köztársaság

OKTATÁSI MINISZTERIUM

OKTATÁSI ÉS NEVELÉSI MINŐSÉGELLENŐRZŐ INTÉZET

FELVÉTELI TESZT

MAGYAR NYELVBŐL

a 2023/2024-es tanévre,
a tehetséggondozó nyelvi gimnáziumok és tagozatok részére

A teszt kitöltésének használati útmutatója

- A felvételi vizsga 120 percig tart.
- A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
- Tollal dolgozz, ne ceruzával, és ha javítasz, azt egyértelműen tedd! A felvételi vizsga során ceruzát, hegyezőt, törلógumit és papírt használhatsz.
- Amennyiben előbb külön papírra írod a feleletet, másold át tollal a teszt megfelelő helyére! A piszkozatot a teszttel együtt add át!
- A ceruzával írt válaszokat és az aláhúzásokat nem fogadjuk el.
- Amennyiben korábban befejezed a munkád, add át a tesztet, és csendben távozz!

Az elérhető pontok száma **120 pont**.

A helyesírási hibák miatt levonható pontok száma: **4 pont**. Eredményes munkát kívánunk.

* Тестове, као ни делове тестова, није дозвољено умножавати нити јавно објављивати без претходне сагласности Министарства просвете.

1. a) Melyik irodalmi műhöz köthetőek az alábbi lények (nevezd is meg!)?

Miért? Válaszodat indokold!

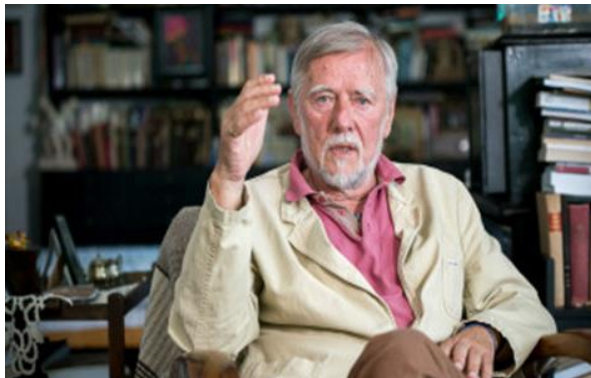
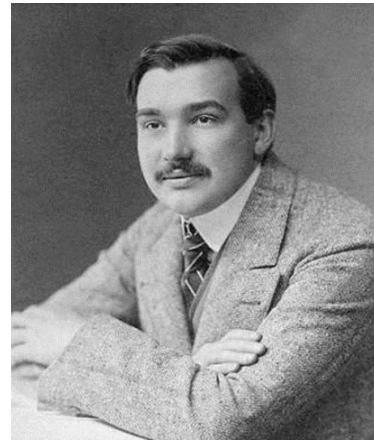
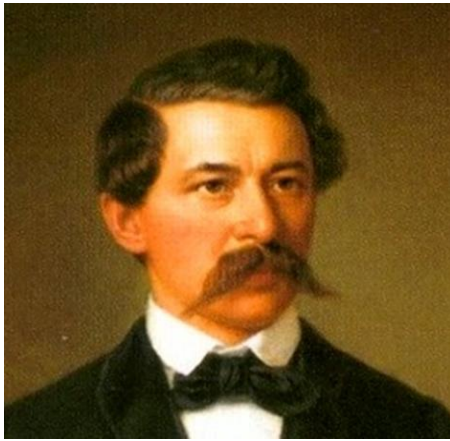

-----

b) Ki vagyok én? Írd a kép alá a személy nevét!

6 (4+2) pont

2. Mit jelentenek az alábbi irodalmi fogalmak? Írd a megfelelő számot a meghatározás mellé!

1.	idill		Azoknak a szokásoknak az összessége, amelyeket egy közösség tudatosan ápol, és így biztosítja azok továbbélését.
2.	hagyomány	.	A hosszú és a rövid szótagok szabályos váltakozásán alapuló verselési forma.
3.	időmértékes verselés		Nem azonos a költővel. A lírai alkotásokban a versbeli megszólaló, aki önmaga lelki folyamatairól, gondolatairól szól érzelmekkel teli és hangulatilag gazdag módon. A megnyilatkozás leggyakrabban egyes szám első személyű és monológ formájú.
4.	lírai én		Olyan mozzanat, amely a műben többször visszatér, illetve amelyre a mű épül. A motívum vonatkozhat a szerkezeti formára vagy a tartalomra is.
5.	motívum		Az irodalmi alkotásokban a bensőséges, egyszerű boldogságot, egy érzelmes és derűs képet ábrázoló jelenet.

5 pont

3. A kultusz szó (egyik) jelentése imádat. Irodalmi kultuszból is szokás beszélni, hiszen egyes szerzőket szinte vallásos tisztelet övez/övezett. Vajdaságban például Kosztolányi Dezső erőteljes kultusza figyelhető meg. Mivel idén ünnepeljük Petőfi Sándor születésének 200. évfordulóját, ismét előtérbe kerül a kultusz és az irodalmi emlékezet kérdésköre. Kosztolányi Dezső alábbi szövege hogyan szól hozzá a Petőfi-kultuszhoz? Milyen következtetést von le a szöveg narrátora? Milyen párhuzamot említ? Olvasd el Kosztolányi tárcáját, és 5–6 mondatban fogalmazd meg értelmezésed a feltett kérdések alapján!

Szavak, amelyek jelentését nem biztos, hogy ismered:

sódar: sonka

Carrara: olasz város, világhírét az itt bányászott márványnak köszönheti

szultánkenyér: török csemege, vidékünkön ratluk néven ismert

matéria: anyag

Kosztolányi Dezső: *Költő – disznózsírból*

Mégis csak érdemes járkalni ezen a földön, mert lépten-nyomon olyasmit látni, amire képzeletünk aligha gondol.

Estéknként az utam egy hentesüzlet előtt visz el, melyben az emberek forró kolbászokat gyömöszölnék szájukba, sódort, disznósajtot falatoznak, a kampókról tokaszalonnák lógnak, virstlik koszorúja, májas- és véreshurkák füzére, pazar változatosságban.

Múltkor itt a villanyfényes kirakatban egy szobrot pillantottam meg, amely Petőfi Sándort ábrázolta, amint tárt karral szaval s dacos, bozontos feje a szabadság, az önkívület egébe magasodik.

Hófehér volt. Eleinte azt hittem, hogy carrarai márványból faragták. De aztán rájöttem, hogy az egész zsírból van, elsőrangú disznózsírból. Bizonyára egy inas vagy segéd remekelte, holmi elvetélt szobrásztehetség, kit a sors kifürkészhetetlen szeszélye ebbe a hentesüzletbe sodort.

Megállottam a zsírszobor előtt, s így szóltam:

– Íme a legsoványabb költő a legkövérebb anyagból. Íme az ő nyugtalan, ifjú szíve, mely az elzsírosodás aggasztó tüneteit mutatja. Íme a lángész, hájfejjel. Íme a lélek, kiből legalább kétszáz borjúpörköltet és száz túróscsuszát lehetne elkészíteni. Íme a huszadik század elmés hódolata egy nagy szellem előtt.

Azóta naponta elsétáltam előtte, sohase mulasztván el, hogy egy pillantást ne vessek rá. Amint az idő fölmelegedett, a szobor zsírt izzadt és szeme könnyeket hullajtott, zsírkönnyeket.

Ekkor ezt kérdeztem tőle, szomorúan és alázatosan:

– Miért sírsz, ó halhatatlan! Beethoven születési évfordulójakor a bécsi cukrászok marcipánból, szultánkenyérből mintázták ki a zeneóriást, mazsolával rakták ki szemét, aprószőlővel gombjait, a tortalapokra pedig csokoládéval írták a Sonata patétique kezdő ütemét. A többi alkotók, akik nem ilyen nagyok, csak márványból, vagy ércből kapnak szobrot valamely elhagyott közkert lombjai alatt. De nektek el kell viselnetek, hogy az emberiség a legbecsültebb matériájában, különböző élelmiszerekben jelenítsen meg s a szájába is vegyen. Ez a dicsőség. Az igazi dicsőség akkor kezdődik, mikor már annyira szeretnek bennünket, hogy meg is esznek...

1928.04.15.

6. Írd a megfelelő számot a meghatározás és idézet mellé!

1.	oximoron	Olyan költő kép, melyben két dolgot összehasonlítunk valamilyen közös tulajdonság vagy hangulati hasonlóság alapján.	„Amíg a fákról nagy, nehéz könnyecseppek Hervadt levélre halkan hullanak...” (Vajda János: Harminc év múlva – részlet)
2.	megszemélyesítés	Olyan alakzat, amelyet nyomatékosításra, erősítésre, az érzelmek intenzitásának jelölésére használunk.	„Arany már a fák színe, arany, mint a méz.” (Vas István: Aranyos ősz – részlet)
3.	ismétlés	Olyan költői eszköz, amely egy élettelen dolgot, elvont fogalmat vagy jelenséget emberi tulajdonságokkal ruház fel	„Fejem fölé a csillagok jeges tüzet kavarnak...” (József Attila: Kosztolányi – részlet)
4.	hasonlat	Mindig két dolog kapcsolatán alapul, ez a kapcsolat lehet külső, belső vagy hangulati hasonlóság	„miért az emlékek, miért a multak? miért a lámpák és miért a holdak? miért a végét nem lelő idő?” (Babits Mihály- Esti kérdés – részlet)
5.	metafora	Olyan egymást kizáró, egymásnak ellentmondó fogalmakat kapcsol össze, amelyek ellentéte nem oldható fel.	„Beszél a fákkal a bús őszi szél, Halkan beszélget, nem hallhatni meg; Vajon mit mond nekik? beszédire A fák merengve rázzák fejüket.” (Petőfi Sándor: Beszél a fákkal a bús őszi szél – részlet)

10 pont

7. a) Fogalmazd meg 5–6 mondatban múlt és jelen viszonyát a versben!

Babits Mihály: Petőfi Koszorúi

„Avagy virág vagy te hazám ifjúsága”
Hol a szem, szemével farkasszemet nézni?

Ki meri meglátni, ki meri idézni

az igazi arcát?

Ünnepe vak ünnep, s e máj napoknak

Szűk folyosóin a szavak úgy lobognak,

mint az olcsó gyertyák.

Szabadság csillaga volt hajdan a magyar,
de ma már maga sem tudja hogy mit akar:

talány zaja, csöndje

és úgy támolyog az idők sikátorán,

mint átvezetett rab a fogház udvarán

börtönből börtönbe.

Ki ünnepli ŐT ma, mikor a vágy, a gond

messze az Övétől, mint sastól a vakond

avagy gyáván bújik,

s a bilincses ajak rab szavakat hadar?

Csak a vak Megszokás, a süket Hivatal

hozza koszorúit.

Óh vannak, koszorúk, keményebbek, mint a

deszkák, súlyosabbak, mint hantjai kint a

hideg temetőnek!...

Kelj, magyar ifjúság, tépd le a virágot,

melyet eszméinek ellensége rádob

emlékére – kőnek!

Kelj, magyar ifjúság, légy te virág magad!

Nem drótos fűzérbe görbítve – légy szabad

virág szabad földön!

hogy árván maradva megrablott birtokán

mondhassa a magyar: „Kicsi az én szobám,

kicsi, de nem börtön!"

Avagy virág vagy te?... légy virág, légy vigasz!

Legyen lelked szabad, legyen hangod igaz

az Ő ünnepségén:

Koporsó tömlőcét akit elkerülte,

most hazug koszorúk láncait ne tőrje

eleven emlékének!

-----

b) Értelmezd az aláhúzott szövegrészt!

---

10 pont (5+5)

8. Petőfi Sándor melyik verscímét rejtik az anagrammák?

v e g
A t o n l o g d
n b t á
g e m t e n e

z e b e S t r e p m
n v é g é

d a s g s z á b a ,
e e r m s z l e !

6 pont (3x2)

9. Ki vagyok én?

1. _____

(Godric's Hollow, Anglia, 1980. július 31.) varázsló, J. K. Rowling azonos című könyvsorozatának és az ebből készült filmsorozatnak a főhőse. A műben a következőképpen határozzák meg: „A kis túlélő változatlanul jelképe mindannak, amiért harcolunk és amiben hiszünk: a jó győzelmének, az ártatlanság erejének, az ellenállás szükségességének.”

2. _____

Kukoricaföldön talált árva fiú. Előttünk válik sihederből, juhászlegényből vitézzé, majd tündérkirállyá. Markos gyerek, még nincs húszéves, bő ujjú inget, subát és karimás kalapot visel, hosszú pásztorbotot használ; huszárként vörös nadrágot és mentét visel; a szeme sugárzó; erős.

3. _____

A nagykorösi évek balladáihoz tartozik. A mű szereplője folyton a patakban mossa ruháját. A gyerekek köré gyűltek, kérdezték, mit mos, amire ő félrevezető választ adott nekik: ki akarja mosni a lepedőjéből a vörös foltot, amit a csibék vérezték össze.

4. _____

Szürke Zarándokként, botra támaszkodó öregember képében érkezett utolsóként társai közül Középföldre, nemsokkal a Bakacsinerdő homályba borulta után. Ő az egyetlen a Bölcsék közül, aki hobbit-tannal foglalkozik, barátja lesz a félszerzeteknek, s támogatja őket. Egy időre útitársa lesz Bilbónak és Frodónak is, tagja lesz a Gyűrű Szövetségének.

4 pont (4x1)

10. Egészítsd ki a táblázatot a szereplők nevével, a mű címével és a szerzővel!

SZEREPLŐ	A MŰ CÍME	SZERZŐ
Rubeus Hagrid		J.K. Rowling
	A Pál utcai fiúk	Molnár Ferenc
Toldi Miklós	Toldi	
Róka		Antoine de Saint-Exupéry
Tutajos	Tüskevár	
Nyilas Misi		Móricz Zsigmond

6 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, a feladatok többsége ehhez kapcsolódik!

Édesapja szobrára bízta színészi keresetét

Petőfi Zoltán a gimnázium felső osztályaiban kezdetben minden tantárgyból kitűnő eredményt ért el, de hamar beleunt a tanulásba. Rendszeresen mulatozott, ezért a gimnáziumból eltanácsolták. Édesapja nyomdokait követve beállt segédszínésznek a debreceni színházhoz.

Egy alkalommal a kávéházi asztalnál kijelentette, hogy a színészi fizetéséből megmaradt összeget apja őrizetére bízta. Fizetés előtt mindig átszaladt a színházhoz, de pár perc múlva már visszajött kifizetni a számláját. Eleinte azt hitték, hogy kölcsönt megy kérni valakitől, de egy napon kilesték. A debreceni színház előcsarnokában álló Petőfi-szobor előtt találták meg, a talapzat mögött kotorászva.

– Mit csinál itt öcsém? – kérdezték tőle.

– A kávé árát kérem atyámtól – felelte a fiatal Petőfi a legkisebb zavart sem mutatva, hogy titkát fölfedezték.

Megmaradt pénzét hatosokra¹ váltotta, és apja szobrának talapzata mögé rejtette el. Csekély vagyonkáját apja őrizetére bízta s délutánonként mindig átszaladt, hogy egy-két krajcárt kérjen tőle, ha arra szüksége volt.

A fiú számára tehát nemcsak szimbolikus, vagyis jelképes értelemben jelenthetett szobrot édesapja, akiről nem lehettek személyes emlékei, hiszen mindössze alig nyolc hónapos volt a segesvári ütközet idején. Petőfi Zoltánnak nagyon hiányozhatott az édesapja, de az örökölt hírnév terhet jelentett neki. Környezetének az volt az elvárása felé, hogy méltó legyen ahhoz az apja emlékéhez.

Zoltán tüdőbetegségét nagybátyja próbálta kezeltetni, igyekezve a fiú korhely életvitelét is megváltoztatni. Nem járt sikerrel. 1870-ben hunyt el tragikusan fiatalon az édesapa árnyékában hánykódó Petőfi Zoltán.

(forrás: Gyimesi Emese: „Ne Zoltán álljon itt előttünk, hanem szegény Sándorunk egyetlen fia” – Petőfi Zoltán neveltetése)

11. A szövegben olvasottak alapján válaszolj az alábbi kérdésekre!

a) Melyik színházban volt segédszínész Petőfi Sándor fia, Zoltán?

.....

b) Miért nem bízhatta Petőfi Zoltán az apjára a pénzét?

.....

c) Kitől kért kölcsön Petőfi Zoltán, ha szüksége volt rá?

.....

d) Ki volt Petőfi Zoltán gondviselője, aki gyógyíttatta és próbálta jobb útra téríteni?

.....

e) Mit jelent az, *hogy Petőfi Zoltán számára az édesapja egy szobor volt* – a szó valódi értelmében, de szimbolikus, vagyis jelképes értelemben is? Fejezd be a két mondatot!

Petőfi Zoltán számára az édesapát egy szobor jelentette, mert

.....

Petőfi Zoltán számára az édesapja olyan volt, mint egy szobor, mert

.....

10 pont (5x2)

¹ A hatos = régi aprópénz, krajcár. 1 forint = 60 krajcár, a hatos = 10 krajcár

12. A szöveg alapján, illetve saját véleményedet is belefűzve írd rövid (5–6 mondatos) fogalmazást arról, hogyan befolyásolta Petőfi Zoltán fiatalságát, életét az édesapjától örökölt hírnév! Kitérhetsz arra is, miért lehet nehéz híresség gyerekének lenni.

(SÚGÓ: Írásod, ha rövid is, legyen egységes egész: legyen bevezető és befejező része is!)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 pont

13. Határozd meg, milyen mássalhangzótörvények érvényesülnek az alábbi szavakban!

bízta .....

beállt .....

kiegyenlítse .....

atyja .....

5 pont (3 helyes megoldás: 3 pont)

14. Bontsd elemeire az alábbi szavakat a tanult módon (1 – szótő, 2 – képző, 3 – jel, 4 – rag), majd írd a számokat a szó melletti vonalra!

kávéházban .....

díszítéd .....

napokra .....

ebédelt .....

6 (12x0,5) pont

15. Határozd meg az alábbi szavak szófaját!

örökölt (*hírnév*) .....

annak .....

hatodik .....

elvárás .....

átszalad .....

5 pont (3 helyes megoldás: 3 pont)

16. Írd ki az alábbi mondatból a megadott mondatrészeket!

A gimnázium felső osztályaiban kezdetben minden tantárgyból kitűnő eredményt ért el.

állítmány: .....

birtokos jelző: .....

időhatározó .....

tárgy: .....

6 pont (4x1,5)

17. Oldd meg az alábbi mondathoz kapcsolódó feladatokat!

Eleinte azt hitték, hogy kölcsönt megy kérni valakitől.

a) Keresd meg az utalószt, és írd a vonalra! .....

b) Határozd meg pontosan a tagmondatok közötti viszonyt, és írd a vonalra! (ilyen módon: jelzői alárendelő, kapcsolatos mellérendelő stb.)

.....

c) Melyik a fenti mondat két tagmondata közül a főmondat? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A) az első tagmondat a főmondat

B) a második tagmondat a főmondat

A) az első tagmondat a főmondat

B) a második tagmondat a főmondat

5 pont

18. Írd a szó mellé a szövegből idézett két idegen szó magyar megfelelőjét!

szimbolikus: .....

krajcár: .....

4 pont (2x2 pont)

19. a) Egészítsd ki az alábbi szólásokat/közmondásokat!

A. .... veri a garast

B. Kifolyik a pénz a(z) ..... közül

C. Ki a kicsit nem ....., a nagyot nem érdemli

b) Párosítsd a kiegészített szólásokat/közmondásokat a jelentésükkel! A megfelelő betűjelet írd az oszlopba! (SÚGÓ: Vigyázz, a jelentések között van egy kakukktojás is!)

a közmondás /szólás betűjele	a közmondás /szólás jelentése
	Fősvény, túllontúl takarékos
	A kevés pénzt, kis értékű dolgokat is meg kell becsülni.
	Nagyon sok pénze van.
	Pazarol, túl sok pénzt költ.

6 pont (2x3)

20. Karikázd be / húzd alá a helyes megoldás(oka)t!

2023. május 13.-án	2023. május 13-án
Kosztolányi Dezső Gimnázium	Kosztolányi Dezső gimnázium
Kosztolányi szobor	Kosztolányi-szobor
meg tudom csinálni	megtudom csinálni
angol tanár	angoltanár

6 pont

Bizottság:

1.-----

2.-----

3.-----

Ellenőrizte:

4.-----

Iskola	
Helység	
A tanuló vezeték- és utóneve	